

Dalia Henke. Bendruomenė – didžioji pareiga ir darbas ištisą parą

Dalia STAPONKUTĖ.

2015-aisiais Seimo rūmuose plačiai pasklidusios po pasaulį lietuvių bendruomenės nariai ir jų atstovai iškilmingai balsavo už Vokietijoje gyvenančią Dalią Henke, išrinkdami ją savo pirmąja pirmininke iš Europos Sąjungos šalies. Kontinentinės bendruomenės tarsi apsikeitė energija, išsiųsdamos „alsavimą“ iš Amerikos į Europą, kur šiandien telkiasi, dirba ir gyvena dauguma išvykusių iš Lietuvos žmonių. Dar ir šiandien Hamburge gyvenanti Dalia Henke prisimena tai kaip vieną svarbiausių savo gyvenimo įvykių, sukėlusį jai ne tik didžiulį žmogišką jaudulį, bet ir tapusį neblėstančios svajonės – skirti gyvenimo laiką lietuvybės kaip savasties puoselėjimui – išsipildymu.

Manau, Jūsų pristatyti žurnalo skaitytojams nereikia… Esate aktyvi pasaulio lietuvių veikėja, plačiai žinoma bendruomenėse kaip „naujos kartos“ Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkė. Į daugelį klausimų, susijusių su bendruomenėmis ir emigracija, Jūs pažiūrėjote „naujai“. Pirmiausia, prabilote apie Lietuvos pilietybės išsaugojimą tuo atveju, kai lietuvis, gyvendamas užsienyje, įgauna ir kitos šalies pilietybę. Tai – aktualus ir sykiu „dviašmenis“ klausimas. Jei nebus galimybės turėti dviejų pilietybių, dauguma lietuvių pasijus tarsi „išstumti“ iš savo tėvynės, o atsiradus dviejų pilietybių galimybei, gali nutikti taip, kad žmogus, pasvėręs savo gyvenimo laiką, parinks tik vieną. Gerai pagalvojus, abiem pilietybėms išsaugoti ir puoselėti su jomis susijusius jausmus ir piliečio pareigas „vieno gyvenimo“ gali nepakakti… Tai, žinoma, mano

pasvarstymas, tačiau kaip manote? Pasaulio Lietuvių Bendruomenė vieningai ir aktyviai siekia „dviejų pilietybių“ galimybės įteisinimo. Kaip jums atrodo, ar šią galimybę rems Lietuvos žmonės, politikai? Ar jiems nekils abejonių? Juk lemiamą žodį šiuo klausimu tars Lietuvoje gyvenantys žmonės?

Kalbėdama su Lietuvoje gyvenančiais lietuviais šiuo klausimu, pajuntu, kad dvi mūsų tautos „pusės“ – lietuviai Lietuvoje ir lietuviai užsienyje – labai skirtingai apie tai galvoja. Dažnai daug ką lemia emocijos, turinčios didelę galią. Lietuviai, gavę kitos šalies pasą, supranta Lietuvos pilietybės išsaugojimą kaip gimimu įgytą teisę būti ir išlikti atsakingais Lietuvos piliečiais, nepaisant emigracijos. Tai ir yra esminė šiandienos diskusijų idėja. Žvelgiant iš Lietuvos lietuvio pusės, viskas vadinama „dviguba“ pilietybe, tarsi „papildoma“ dovana, kai gyveni užsienyje. Eilinis žmogus klausia, ar teisinga, kad Lietuvos miestelyje gyvenantis ir niekados iš ten neišvykęs lietuvis negali nė pagalvoti apie antrą pilietybę, o gyvenantis užsienyje nori turėti net dvi? Nejaugi mes ne tie patys lietuviai? Kam lietuviui dar viena pilietybė? Nors Konstitucijos 12 straipsnis sako, kad Lietuvos pilietybė „įgaunama gimimu“, emociniame lygmenyje vis viena lieka daug nesusipratimo: „aš turiu vieną, o kažkas turės dvi“. Lietuvoje žmonės tai priima kaip savotišką nelygybę. Nors tai – emocijos, jos neretai apsunkina logišką spendimą. Dar vienas, trečiasis, šios diskusijos polius – Lietuvos valstybė. Valstybės misija – ginti ir išsaugoti piliečius. Tai būtina ne tik politiškai, bet ir ekonomiškai. Kas išlaikys šalį, rems ūkį, švietimą, socialinius fondus? Taigi egzistuoja trys vieno klausimo poliai: užsienio lietuviai, Lietuvos lietuviai ir vyriausybės politika. Jau visą dešimtmetį Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, siekdama sujungti šiuos polius, ieško pačio teisingiausio atsakymo į klausimą. Bendruomenė remiasi Konstitucijos straipsnių nuostatomis apie gimimu įgautą teisę į pilietybę. Pagrindas šiai teisei buvo sukurtas 1992 metais kartu su Konstitucija ir jis padeda Bendruomenei neišsprūsti iš Konstitucijos ribų. Neabejoju, kad bet kokie savalaikiai įstatymo pakeitimai sudėliotų ir visus būtinus „saugiklius“ ten, kur reikia, ir kad niekas neliktų nesaugus. Tikrai galima sukurti tokį pilietybės modelį, kuris tenkintų visus mūsų brolius ir seseris, tam, kad gyventume kaip vienas kitą suprantantys piliečiai, siekiantys išsaugoti ir gerbti nuo gimimo įgytas teises. Džiugu, kad šiuo metu Lietuvoje diskusija vyksta labai aktyviai. Deja, tebegirdėti terminas „dviguba pilietybė“. Noriu pabrėžti, kad nieko „dvigubo“ nėra. Tiesiog – teisė būti tuo, kuo gimei. Šiandien, kaip niekad anksčiau, esame arti susitarimo ir tikslo. Dar niekados politikai taip aistringai nebuvo įsijungę į diskusiją, ir net 114 iš 141

Seimo narių pasirašė už įstatymo pakeitimą. Reikia pabrėžti, kad diskusiją paskatino *Brexit'o* faktas ir Jungtinėje Karalystėje gyvenančių lietuvių klausimai. Tai teikia vilties. Nežinome, ar visi JK gyvenantys lietuviai norėtų Lietuvos pilietybės, tačiau reikia pasistengti, kad žmonės galėtų išsaugoti savo prigimtines teises.

Rimvydas Baltaduonis, Henrikas Antanaitis, Vida Bandis, Antanas Vinkus, Tomas Marcinkevičius, Dalia Henke, Jolanta Nagle,
Aidis Staskiewicz, Laura Vidžiūnaitė, Arūnas Teišerskis, Rolandas Žalnierius, Stasys Tumėnas. Olgos Posaškovos nuotr.

Manau, kad antros pilietybės pripažinimo arba nepripažinimo klausimas yra susijęs ir su pilietine mūsų praeities drama. Jei antra pilietybė būtų įteisinta sulig nepriklausomybės atgavimu, tai niekas negali pasakyti, kaip atrodytų Lietuva šiandien. Turbūt viskas vyksta laiku. Žingsnis po žingsnio. Kita vertus, dabar – globalizacijos laikai. Europos Sąjungos politika daug kur pakeitė požiūrį į pilietybę. Daug kas svarsto, kam iš viso šį klausimą kelti, juk sienų Europoje nebėra. Kaip manote, ar reikalingas referendumas?

Pilietybės gavimą ir netekimą Lietuvoje reguliuoja įstatymas. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė siūlo šį klausimą ir toliau reguliuoti įstatymu, tačiau su pakeitimais. Juk, stodama į Europos Sąjungą ir NATO, Lietuva kai kuriuos įstatymus keitė, derindama juos tiek su ES, tiek su NATO reikalavimais tam, kad galėtume būti jų dalimi. Jei esame jų dalimi, tai lietuviai, gyvenantys ES ir NATO šalyse, turėtų teisę išsaugoti lietuvišką pilietybę. Visi kartu esame dalimi to, kuo norėjome būti – ES ir NATO. Liūdnoka, kad šis įstatymas, kurį dabar svarstome, neįtraukia lietuvių, gyvenančių Australijoje, Šveicarijoje, Pietų Amerikoje, Rusijoje – šalyse, turinčiose stiprias lietuvių bendruomenes, tačiau pirmą žingsnį, kuriuo išreiškiame solidarumą su Jungtinės Karalystės lietuviais, jau žengėme. Referendumas? Turint tokį griežtą referendumo įstatymą, koks yra dabar, jis niekur nevestų. Sunku įsivaizduoti, kokį sakinį ir kuriame Konstitucijos straipsnyje reiktų įrašyti, kad pasikeistų referendumo įstatymas. Konstitucijos tekstas puikiai parašytas. Šiandien jis tikrai apsaugo valstybę nuo visokių pavojų ir atsitiktinumų. Kitaip tariant, referendumas gali žlugti. Tai suvokdama, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė nereikalauja antros pilietybės įteisinimo plačiąja prasme, o

pasisako už gimimu įgautos pilietybės išsaugojimą.

O jeigu referendume balsuotų tik užsienyje gyvenantys lietuviai?

Lietuva yra konstitucinė valstybė, ir viskas ribojama įstatymu. Oficialiais duomenimis Lietuvos piliečių, gyvenančių užsienyje ir turinčių balsavimo teisę, – 301 tūkstantis. Referendumui reikia, kad dalyvautų pusė balsavimo teisę turinčių piliečių. Iš viso yra apie 2,4 milijono balso teisę turinčių Lietuvos piliečių. Paprasta matematika: referendume turi dalyvauti apie 1,2 milijono, pasisakančių už įstatymo pakeitimą. Užsienio lietuviai nesudaro nė trečdalio šio skaičiaus. Vien tik skaičių atžvilgiu referendumas – utopija. Net prezidento rinkimai pritraukia tik apie pusę balsavimo teisę turinčių piliečių balsų.

„Globalūs lyderiai“, „Investuok į Lietuvą“, „Big Brother“ ir kitos organizacijos taip pat dirba su užsienio lietuviais. Kas jos? Ar jų veikla susijusi su Pasaulio Lietuvių Bendruomene ir Bendruomenės klausimais bei problemomis?

Tai – viešosios įtaigos. Kai kurios jų – biudžetinės, sukurtos Lietuvai atgavus nepriklausomybę ir įstojus į Europos Sąjungą. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės veikimo pagrindas – 1949-ųjų metų Chartija, užrašyta Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto tremtyje Vokietijoje. Mūsų tikslai – visomis galiomis stiprinti Lietuvos idėją tarp užsienio lietuvių, išsaugant kultūros savitumą, puoselėjant lietuvišką švietimą. Minėtų organizacijų strategija ir vaidmuo – kitokie, ir, nors mūsų neįmanoma palyginti (nes skiriasi veiklos sritys ir tikslai), puiku, kad jos egzistuoja ir veikia. Jų veikla labiau susijusi su investicijomis į Lietuvą, su įvairių profesijų žmonėmis, dirbančiais užsienyje, jų sugrąžinimu Lietuvon, siekiant išspręsti vadinamąją protų nutekėjimo problemą. O mūsų sritys – tai tautiškumas, lietuviškos mokyklėlės užsienyje, tapatybės išsaugojimas. Ekonomiškai tai sunkiai įvertinamos, nepasveriamos sritys. Kas užsiims tuo, kad mūsų vaikai, gimę užsienyje, neprarastų ryšio su Lietuva, kas skatins tėvus kalbėti šeimoje lietuviškai, jei ne bendruomenės? Pripažįstu, kad mūsų bendradarbiavimas su šiomis įstaigomis galėtų būti aktyvesnis, tačiau, kaip ir sakiau, bendruomenė – tai mes visi, nepaisant profesijos ir tikėjimo, tai – eklektiškas sambūris, neturintis konkrečių ribų. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė jungia visa, kas užsienio lietuvių gyvenime susiję su tapatybe. Šiuo mes skiriamės nuo minėtų įstaigų, nors visi dirbame Lietuvai ir galėtume ieškoti bendradarbiavimo konkrečiais klausimas. Visų organizacijų dabar net neišvardinčiau. Daugumą jų kuruoja Užsienio reikalų

ministerija, kai kurias – Ūkio ministerija ir t.t. Jos turi direktorius, darbuotojus, atlyginimų sistemą. Mes dirbame visuomeniniais pagrindais, geros valios principu, nors kartais tai ir mūsų trūkumas, nes negalime funkcionuoti taip sklandžiai kaip firma. Didžiulis mūsų pasiekimas tai, kad nuo 1993-ųjų Vilniuje, Seimo rūmuose, turime savo patalpas. Turime vieną darbuotoją, gerbiamą Virginiją Grybaitę. Pasaulio lietuvių atstovybei Vilniuje vadovauja ilgametė Bendruomenės narė Vida Bandis, žmogus, tikrai daug nusipelnęs Pasaulio Lietuvių Bendruomenei ir Lietuvos švietimui.

Sakykite, kokia jūsų, kaip pirmininkė, vizija, susijusi su žurnalu „Pasaulio lietuvis“? Ar jis keis savo formą, ar ne? Ar mirguos į skaitmeninę versiją kaip dauguma žurnalų? Juk tai Bendruomenės atspindys, o taip pat – naujų atradimų, naujų istorijų viešinimo galimybė. Kokia jo ateitis?

Kartais šį žurnalą pavadinu mūsų „vizitine kortele“. Turėti tokį, tegu ir nedidelį, bet geros kokybės žurnalą – didžiulė prabanga. Dauguma organizacijų neturi tokios prabangos. Šito nebepajėgsime ir mes, jei neliks rėmėjų. Tai gali atsitikti savaime, nes skaitytojai vis dažniau renkasi internetą – greitesnę informacijos pateikimo erdvę. Informacinė svetainė turiniu skiriasi nuo „popierinio“ leidinio, tačiau ji naudojama ir tam, kad reklamuotume žurnalą. Ateity gali atsitikti taip, kad žurnalą nuspręsime paversti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės metraščiu. Apie tai jau kalbame, tačiau tai nuspręs Bendruomenės Seimas kitą – 2018-ųjų – vasarą. Taip pat stengsimės paruošti Lietuvos atkūrimo šimtmečio numerį su istorine Pasaulio Lietuvių Bendruomenės medžiaga.

Gerbiama Dalia, pasidalinkite su „Pasaulio lietuviu“ savo stipriausia emocija, kurią jums sukėlė akimirka, kai jus išrinko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininke. Ką jūs geriausiai prisimenate? Gal nebūtinai tik džiaugsmą? Gal nerimą, gal netikėtumą? Tai – žmogiška. Kokia nuotaika jus pasitiko ši lemtinga jums ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenei diena?

Žinau, kad esu ten, kur siekiau būti, tam ruošiausi visą gyvenimą. Nuo 2003-ųjų, be pertraukų, esu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyboje. Tais metais mane išrinko Pasaulio Lietuvių Jaunimo Bendruomenės pirmininke – šitaip tapau Valdybos nare. Nuo tada prasidėjo mano odisėja Valdyboje. 2015-ieji, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininko rinkimų metai, ir jų rezultatas man buvo staigmena. Žinoma, ruošiau viziją, teikiau savo kandidatūrą. Tai daryti mane

skatino ir vyresnieji Valdybos kolegos, tikindami, jog esu tinkama šiam vaidmeniui. Mano kandidatūra į šios istorinės organizacijos vadovės pareigas buvo ne tik iššūkis, bet ir didelė garbė, juk Pasaulio Lietuvių Bendruomenė persmelkta svarbių istorinių simbolių ir energijų. Pirmą kartą istorijoje jos pirmininku buvo išrinktas europietis, nors istoriškai Pasaulio Lietuvių Bendruomene rūpinosi nusipelnę JAV lietuviai. 1958 metais Niujorke įvyko pirmas pasaulio lietuvių Seimas, kuris išrinko pirmąją Valdybą, ir štai 2015 metais įvyko virsmas. Energija persikėlė iš už Atlanto į Europą, iš kurios kadaise iškeliavo. Tuo paskutinis Seimas išliks kaip istorinis – kaip virsmo Seimas. Aš jam ruošiausi ir rašiau kalbą, tokią, kokią ją suprantu, ir iki šiol laikausi savo išsakytų nuostatų. Žmonės balsavo už tai, ką jie girdėjo. Mano kalboje atsispindėjo ir Valdyboje aptarti klausimai, o jos darbas – gana sudėtingas procesas, juk jos 11 narių – iš skirtingų kontinentų ir kiekvienam būdingas savitas žvilgsnis. Žmonės pritarė mano pasiūlytam darbo planui ir strategijai iki 2018-ųjų, kurios laikysimės iki kito Seimo. Strategija – anaiptol ne vieno žmogaus norai, o gairės, kurios apibrėžia Bendruomenės veiklą ir kuriose – daug konkrečių tikslų, o taip pat – jausmo ir emocijų.

Emocijos neretai daug nulemia: ir politikoje, ir kitose gyvenimo srityse. Kaip auditorija jus pasitiko?

Būta trijų kandidatų: du vyrai ir viena moteris. Kaip mane pasitiko? Ką pajutau? Tai buvo nepaprastai jausminga auditorija. Mane ji taip sujaudino, kad išėjusi kalbėti apsiverkiau ir turėjau nutraukti kalbą. Mane sujaudino ir kolegų kalbos, sakytos prieš mane. Su jauduliu klausiau pranešimo apie neįkainojamą Vidos Bandis indėlį į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Galvojau apie tai, koks pasiaukojantis jos gyvenimas. Prisiminiau, kaip mane kadaise drąsino gerbiamas amžinąjį atilsį Vytautas Kamantas, daug Bendruomenei nusipelnęs žmogus, padėjęs man suprasti, kaip veikia bendruomenės, kuo jos gyvena. Mane sujaudino istorija, prisiminimai, sujaudino iki ašarų. Turėjau išeiti iš tribūnos pasivaikščioti po Seimo rūmus, sukaupti savo mintis, ir po kiek laiko man, išimties tvarka, leido baigti savo pranešimą. Tai buvo pati jausmingiausia kalba mano gyvenime. Iki šiol daug kas ją prisimena. Mano kalbos tada klausėsi per šimtą dalyvių, iš kurių 110 buvo tikrieji balsuotojai – lietuvių bendruomenių atstovai, atvykę į Seimą iš visų kontinentų. Kiti – žurnalistai ir svečiai. Įdomu tai, kad pirmą kartą pirmininką rinko tiesioginiu balsavimu. Šiuo tikslu keitėme PLB Konstitucijos straipsnį. Anksčiau pirmininką rinkdavo Valdyba, tačiau ilgainiui PLB Seimas nutarė, kad

pirmininką turi rinkti bendruomenės. Tai dar labiau jaudina, nes tiesioginiu balsavimu žmonės išreiškė savo pasitikėjimą mano idėjomis. Kita vertus, giliai jaučiu pareigą ir nebegaliu pasakyti: noriu ar nenoriu, ar persigalvojau. Esu žmonių pirmininkė. Kai visa salė atsistojo ir plojo, sveikindama mane, mano širdis skriejo virš jų galvų ir širdžių. Be galo jaudinanti akimirka. Ryškiausia mano gyvenime ir lietuvybės veikloje.

Kas jus atvedė į bendruomenę praeityje? Neretai narystė bendruomenėje – tai banguojanti priklausomybė: kartais žmogui labai reikia bendruomenės, o kartais – visai ne.

Miestas Hamburgas. Nuo 1994-ųjų esu Hamburgo Lietuvių Bendruomenės narė, o 1999-aisiais tapau jos pirmininke. Tai ir buvo mano veiklos, susijusios su lietuvybe, pradžia. Labai anksti iš patirties sužinojau, kas yra bendruomenė, kaip joje gyventi. Miesto bendruomenė atvedė mane į Vokietijos Lietuvių Bendruomenę, o iš ten patekau į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybą. Savotiška karjera, ar ne?

Kaip Hamburgo Lietuvių Bendruomenė atrodo šiandien? Gal ji jau išsiplėtė ir vadinasi „Baltijos“ arba „Šiaurės Europos“? O gal atvirkščiai – susiskaidė?

Hamburge – senos bendruomenės tradicijos. Bendruomenė Hamburge įsikūrė 1956 metais. Beje, kelios moterys įkūrėjos tebėra Hamburgo bendruomenėje ir iki šiol aktyviai kuruoja jos veiklą. Mums Hamburge pasisekė, nes turime savo patalpas, kurias davė katalikų bažnyčia. Savi namai bendruomenei daug ką reiškia. Tai be galo svarbu, nes yra kur susirinkti ir kalbėtis. Bendruomenė turi ir savo nepriklausomą fondą, Lietuvių savišalpos draugiją, įkurta dviejų pasiturinčių Hamburgo lietuvių, palikusių palikimą Hamburgo Lietuvių Bendruomenei – lietuvybei puoselėti. Bendruomenė nėra didelė, tačiau turi puikias sąlygas organizuoti ką nors įdomaus, suburti renginius. Kadaise rašydavome ir piešdavome pakvietimus ranka savo nariams ir svečiams, susibėgdavome kartą per mėnesį aptarti visokių reikalų – interneto nebuvo. Kiekvienas svečias iš Lietuvos būdavo laukiamas kaip pasakotojas, gyvas lietuviškų žinių nešėjas. Štai nuo tokių patirčių viskas ir prasidėjo. Dabar internetas keičia bendruomenę, mažiau ją telkia, nes daug bendraujame internetu. Gal ateityje turėsime tik elektroninę bendruomenę, sunku pasakyti, nors iki šiol svarbiausia bendruomenės paskirtis – būti kartu su kitais lietuviais, giedoti choru himną, švęsti tautinę

šventę. Gerai pamenu, kokios diskusijos vykdavo dėl Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios! Senajai kartai Vasario 16-oji yra šventa, ir jie sakydavo, jog be šios datos nebūtų ir Kovo 11-osios! Mes, naujoji karta, tikindavome, kad viskas yra atvirkščiai. Įdomu, kaip skirtingai sudėliodavome istorijos akcentus. Tačiau labiausiai žmones suburia kultūros renginiai. Hamburge į renginius susirenka gausi auditorija. Per koncertus salė sausakimša, o teatrų scenarijus išverčiame į vokiečių kalbą ir paleidžiame „bėgančią eilutę“, kad ir vokiečiai galėtų susipažinti su mūsų menu. Mums labai reikia girdėti gyvą lietuvišką žodį, todėl dažniausiai atsivežame „lengvai importuojamus“ monospektaklius. Taigi Hamburgas galėtų būti tarsi lietuvybės puoselėjimo modelis. Tiesa, be šito bendruomenes telkia ir sielovada. Minėtosios Chartijos pagrindu bendruomenės istoriškai kurdavosi prie bažnyčių ir jas kuruodavo kunigas. Žmonės susitikdavo po sekmadieninių mišių. Taip būdavo ir Hamburge. Dabar neturime kunigo, užtat mus dažnai aplanko Lietuvos pranciškonai. Lietuvių bendruomenė Hamburge turi ir lietuvišką mokyklėlę, ir darželį, ir net krepšinio komandą. Ten užaugo mano vaikai. Aš labai gerai žinau, ką reiškia sekmadieniais po kiekvieno susibūrimo tvarkyti patalpą, sudėlioti viską į vietas, o atėjus vidurnakčiui ir viską užrakinus, eiti poilsio. Taigi, visa, kas sieja lietuvių bendruomenę, išbandžiau nuo ABC.

Būta ir žmonių, kurie jus palaikė, kad taptumėte tuo, kuo tapote...

Taip, pavyzdžiui, Lipšių šeima Hamburge. Terezė Lipšienė pati daug metų buvo bendruomenės pirmininkė. Ji, galima sakyti, mane auklėjo, puoselėjo mano bendruomeninį veiklumą, kad nepamirščiau Chartijos dvasios ir svarbaus bendruomenės vaidmens kiekvieno lietuvio gyvenime. Nuostabūs patarėjai man buvo dr. Vincas Bartusevičius ir Antanas Šiugždinis, buvęs Vokietijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas. Vytautas Kamantas iš JAV dar 2003-aisiais, kartą stovint po lietuvišku ąžuolu Hiutenfelde, mane drąsino, kad nebijočiau galvoti apie vadovavimą Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungai. Gabrielių Žemkalnį, ilgametį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovą Lietuvoje, kuriam pirmininkaujant atėjau į Valdybą, ir Bronių Nainį, pirmininką, žurnalo redaktorių, galėčiau pavadinti savo mentoriais. Tam tikrose savo gyvenimo misijose labai svarbu turėti mentorių. Esu sukaupusi daug įdomių laiškų iš mūsų susirašinėjimo. Šios pavardės yra ne šiaip pavardės, o tikroji istorija, svarbus palikimas, tradicijos puoselėjimas. Tie žmonės tikėjo savo veikla, visuomeniniu darbu. Jie tikėjo savimi.

Ar nemanote, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenė keičiasi, kad ateityje ji atliks visai kitokias funkcijas?

Dažnai sulaukiu panašių klausimų. Kartais – ir kritikos. Neva kodėl mūsų Bendruomenė netelkia ir neieško profesionalų ir intelektualų, juk tautiškumo puoselėjimo šiandien jau nepakanka. Politikai Lietuvoje nemato, kad tautiškumas, bendrumo idėja ir yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės tikslas. Politikams reikia projektų, profesionalių žmonių, apčiuopiamų veiklos rezultatų, tačiau mes šiais matais savo veiklos nematuojame. Mūsų indėlio tikrai neįmanoma pamatuoti jokia statistika, tačiau Bendruomenė aktyviai remia viską, ko šiandien labiausiai Lietuvai reikia – būti lietuviais pasaulyje. Bendruomenės istorija yra didžiulis indėlis į Lietuvos istoriją. Kartais mes keliame keblius klausimus politikams, tampame tarsi trukdžiais. Sakoma, kad neva kuriasi dvi Lietuvos – pasaulio ir Lietuvos, nors aš manau atvirkščiai. Ribos nyksta. Užsienio reikalų ministerija kuruoja Globalios Lietuvos programos 13 organizacijų, kurios turi savo vadovus, finansus, darbuotojus… Jie atsiskaito prieš politikus, o mes atsiskaitome ne taip kaip jie. Mes veikiame kitais principais ir žmonės, kurie nuolatos dvejoja dėl mūsų indėlio, nėra susipažinę su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės istorija ir jos veikla. Mes atsiskaitome prieš PLB Seimą, leidžiame informatyvius mėnesinius PLB valdybos naujienlaiškius, dirbame pagal kiekvienos bendruomenės statutą ir PLB Konstituciją. Matote, Lietuvos gyventojų skaičius mažėja, ir jei neliks kritinės masės, norinčios kurti, veikti, kažką daryti, tai mūsų šalies ateitis gana miglota. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės tikslas visais būdais išsaugoti tai, kuo esame, -- likti lietuviais, mokančiais savo kalbą, suvokiančiais, kas yra tradicijų ir kartų sampyna, paveldas, bendruomeniška dvasia. Taip, socialiniai tinklai keičia bendruomenės sampratą, ir šito negalime neigti, tačiau mes laikomės „senos“ bendruomenės – „gyvos“ bendruomenės – sampratos. Bendruomenė – ne telefonas ir ne planšetė. Tiesa, šiandien kai kurioms lietuvių bendruomenėms užsienyje labiau patinka vadinti save ne „bendruomenėmis“, o „interesų ar profesionalų klubais“. Kaip ten bebūtų, mūsų veikla labai panaši. Pakeitus pavadinimą, esmė nekinta. Didžiausia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės silpnybė – ne senas arba naujas pavadinimas, o viešieji ryšiai: mes nepakankamai vienas apie kitą žinome ir ne visados siunčiame informaciją „Pasaulio lietuviui“.

Kaip pirmininkavimas derinasi su jūsų profesine veikla? Ar pavyksta viską gyvenime suderinti?

Pradėjau studijas ir jas baigiau Vokietijoje, įgydama verslo vadybos magistro laipsnį. Studijų metu išklausiau daug retorikos, ekonomikos, komunikacijos kursų, ir tai man padėjo teoriškai suprasti, kaip vadovauti žmonėms. Iš pradžių bandžiau

derinti savo kaip ekonomistės darbą su lietuvybės veikla, bet atėjo diena, kai reikėjo apsispręsti, ir dabar skiriu septynias dienas per savaitę, dvidešimt keturias valandas per dieną Pasaulio Lietuvių Bendruomenei. Kitaip neįmanoma, nes reikia keliauti, organizuoti susitikimus ir valdybos posėdžius, formuluoti įvairius raštus, sveikinimus, pačiai užsiimti administracija ir finansais, bendrauti su Lietuvos institucijomis, atskiromis bendruomenėmis, PLB atstovybe Vilniuje ir PLB valdybos nariais. Bendruomenė – didžiulis įsipareigojimas ir nuolatinis darbas. Dabar esu pačiame savo veiklos žydėjime, galiu įgyvendinti daug užsibrėžtų tikslų, jau geriau žinau, kaip ir ką turiu daryti, nors kiekviena dieną vis dar mokausi ir mokausi.

Ačiū už pokalbį.

Pokalbis spausdintas žurnalo „Pasaulio lietuvis“ 2017 m. birželio numeryje.

Mielai pasidalysime žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS